

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

A7-0005/2014

20.12.2013

MIETINTÖ

luonnonkatastrofeja ja ihmisen aiheuttamia katastrofeja koskevista
vakuutuksista
(2013/2174(INI))

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

Esittelijä: Sampo Terho

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

luonnonkatastrofeja ja ihmisen aiheuttamia katastrofeja koskevista vakuutuksista (2013/2174(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 16. huhtikuuta 2013 julkaistun komission vihreän kirjan luonnonkatastrofeja ja ihmisen aiheuttamia katastrofeja koskevista vakuutuksista (COM(2013)0213),
 - ottaa huomioon 16. huhtikuuta 2013 annetun komission tiedonannon ”EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi” (COM(2013)0216),
 - ottaa huomioon komission vihreästä kirjasta 16. huhtikuuta–15. heinäkuuta 2013 järjestämän julkisen kuulemisen,
 - ottaa huomioon Euroopan ympäristökeskuksen selvityksen nro 12/2012 ”Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012, An indicator-based report”,
 - ottaa huomioon komission yhteisen tutkimuskeskuksen syyskuussa 2012 toteuttaman tutkimuksen ”Natural Catastrophes: Risk relevance and Insurance Coverage in the EU”,
 - ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
 - ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A7-0005/2014),
- A. ottaa huomioon, että penetraatioaste, joka ilmaisee vakuutusmaksujen kokonaismäärän prosenttiosuutena maan bruttokansantuotteesta, vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen ja etteivät sääilmiöihin liittyvät taloudelliset tappiot tyypillisesti ole samantasoisia eri jäsenvaltioissa;
- B. ottaa huomioon, että eri jäsenvaltioiden penetraatioasteet ovat muodostuneet erilaisiksi erilaisiin kysynnän tasoihin johtaneiden oikeudellisten, geofyysisten, historiallisten ja kulttuuristen erojen vaikutuksesta, ja että tämän erilaisuuden voidaan katsoa edellyttävän unionin tason toimien toteuttamista enintään tiedotus- ja ehkäisy politiikan alalla;
- C. ottaa huomioon, että vakuutusmarkkinoiden tilanne EU:ssa on epäyhtenäinen, koska eri jäsenvaltiot ovat alttiita erilaisille riskeille ja luonnonkatastrofeille, joiden ennakoitavuus riippuu monista tekijöistä (meteorologia, hydrologia, geofysiikka jne.);
- D. ottaa huomioon, että kaudella 1980–2011 välillä pieni määrä merkittäviä sääilmiöitä aiheutti noin puolet sääilmiöihin liittyvistä kustannuksista ja että luonnonkatastrofit ja ihmisen aiheuttamat katastrofit ovat taloudellinen riski tapahtumapaikastaan riippumatta;
- E. katsoo, että myrskyn aiheuttamat hyökyaallot, metsäpalot, jokien tulviminen ja hyökyluovat ovat Euroopan pääasiallisia luonnonkatastrofiriskejä ja vaikka ne ovat

nopeasti yleistymässä, niiden aiheuttamien vahinkojen ja kustannusten ennakointi on yhä mahdotonta;

- F. ottaa huomioon, että kansalaiset eivät useinkaan ole tietoisia sääilmiöiden aiheuttamista mahdollisista riskeistä tai aliarvioivat sekä yksilöinä että yhteisöinä helposti luonnonkatastrofiriskejä ja huonon valmistautumisen seurauksia;
- G. ottaa huomioon, että luonnonkatastrofit riippuvat meteorologisista ja maantieteellisistä ilmiöistä, kun taas ihmisen aiheuttamat katastrofit johtuvat väärästä toiminnasta tai kehnosta riskinhallinnasta;
- H. katsoo, että joidenkin luonnonkatastrofien seuraukset voimistuvat tietyissä tapauksissa, koska hallitukset, paikallisviranomaiset ja kansalaiset eivät ole toteuttaneet riittäviä varotoimenpiteitä;
- I. katsoo, että kun kyseessä ovat ihmisen aiheuttamat katastrofit, turvallisuussääntöjen noudattaminen ja optimointi on onnettomuuksien ehkäisemisen kannalta erityisen tärkeää;
- J. ottaa huomioon, että luonnonkatastrofeja koskevien vakuutusten markkinoihin vaikuttavat ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien ennaltaehkäisevien toimien laajuus (esimerkiksi tulvavallien rakentaminen tai valmius havaita ja torjua nopeasti metsäpaloja), kun taas ihmisen aiheuttamia katastrofeja koskevien vakuutusten markkinoilla pyritään saavuttamaan turvanormien edellyttämät vastuuvaatimukset, minkä vuoksi vahinkovakuutusten ja vastuuvakuutusten yhdenvertainen kohtelu ei ole oikeutettua;

Ehkäiseminen ja tiedottaminen

- 1. katsoo, että ehkäiseminen on kaikkein tärkein tekijä ihmisten suojelussa ja odottamattomista tapahtumista johtuvien vahinkojen välttämiseksi; panee merkille EU:n roolin kehitettäessä vastuullisempaa yhteiskuntaa, jossa varotoimiin varaudutaan riittävän hyvin, ja luotaessa ehkäisemisen kulttuuria, joka lisää kansalaisten tietoisuutta luonnonkatastrofien ja ihmisten aiheuttamien katastrofien riskeistä;
- 2. uskoo, että tutkimusta lisäämällä voidaan saada aikaan eri tilanteet huomioon ottava yksityiskohtainen kehys, jonka avulla voidaan ymmärtää ja ehkäistä ympäristöriskejä sekä vähentää alalla vallitsevaa epävarmuutta; pitää myönteisenä vakuutusyhtiöiden ja tutkimuslaitosten kumppanuuksia, joilla pyritään yhdistämään resursseja, taitoja ja riskien tuntemusta niin, että ymmärrettäisiin paremmin aiheeseen liittyviä kysymyksiä, ja siten valmistellaan kansalaisia ja heidän yhteisöjään varautumaan paremmin luonnonkatastrofeihin liittyviin riskeihin;
- 3. katsoo, että tiedotus on tällaisten katastrofien ehkäisemisen ja lieventämisen kannalta ratkaisevaa; kehottaa siksi jäsenvaltioita ja yksityistä sektoria tekemään tiiviimpää yhteistyötä kansalaisiin kohdistuvia riskejä koskevan asiaankuuluvan tiedon tarjoamiseksi heille;
- 4. katsoo, että EU ja kansalliset viranomaiset voivat tuottaa näkyvää lisäarvoa tukemalla vastuullista henkilökohtaista käyttäytymistä ja jakamalla riskien ehkäisemisen ja lievittämisen parhaita käytäntöjä jäsenvaltioiden kesken sekä alueellisesti; pitää

myönteisenä sellaisten kampanjoiden tukemista, joilla pyritään lisäämään kansalaisten tietoisuutta luonnonkatastrofiriskeistä sekä maantiede- ja ilmastoasioista;

5. toteaa, että paikallisviranomaisten ja sidosryhmien osallistuminen kaavoitusta ja kaupunkisuunnittelua koskeviin päätöksiin saattaisi parantaa luonnonkatastrofien hallintaa; katsoo, että tiiviimpi yhteistyö julkisen ja yksityisen sektorin kesken saattaisi auttaa jäsenvaltioita yksilöimään erityisen riskialttiit alueet, päättämään ennalta ehkäisevistä toimista ja valmistautumaan koordinoituihin toimiin;
6. kehottaa jäsenvaltioita ja viranomaisia ryhtymään riittäviin ennalta ehkäiseviin toimiin luonnonkatastrofien seurausten lieventämiseksi; pyytää hallituksia luomaan ja ylläpitämään kriisivalmiusyksiköitä tällaisten kriisien seurausten lieventämiseksi;
7. pyytää jäsenvaltioita jakamaan parhaita käytäntöjä ja kokemuksia kansalaisten suojelemiseksi odottamattomilta tapahtumilta ja tiedonvaihtoverkoston kehittämiseksi sekä sopimaan rajat ylittävästä koordinoinnista ja hallinnoinnista;

Vakuutusmarkkinat

8. pitää myönteisinä komission pyrkimyksiä lisätä katastrofeja koskevaa tietoisuutta, mutta korostaa, että luonnonkatastrofit ja ihmisen toiminnan aiheuttamat katastrofit edellyttävät erilaisia vakuutuksia ja kuuluvat kaksien eri vakuutusmarkkinoiden piiriin eikä niitä siten voi käsitellä yhdessä silloinkaan, kun ihmisten päätöksillä lisätään altistumista luonnonkatastrofeja koskeville riskeille;
9. korostaa, että EU:n ei pitäisi luoda vastuuvaatimuksia koskevia päällekkäisiä ja ristiriitaisia sääntöjä; huomauttaa, että useimmissa jäsenvaltioissa on jonkinlainen vakuutusperusteinen järjestelmä tulvia ja muita luonnonvahinkoja varten; toteaa, että järjestelmää voidaan täydentää valtion varoilla, joilla korvataan se omaisuus, jota ei voida vakuuttaa yksityisesti, ja että valtion varoilla voidaan myös korvata korvausvaatimukset, jotka ylittävät enimmäismäärät, tai muuten poikkeuksellisen suuret vahingot; katsoo lisäksi, että jäsenvaltio voi osallistua vahinkojen korvaamiseen tarjoamalla jälleenvakuutusta; katsoo kuitenkin, että nämä järjestelmät ovat monessa suhteessa erilaisia, eikä niiden yhtenäistäminen ole välttämättä järkevää tai tarpeellista;
10. toteaa, että Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta annettu asetus (EY) N:o 2012/2002 on perusta yhteisön toimille silloin, kun suurkatastrofeja tapahtuu, ja asetuksessa todetaan selvästi, että ”yhteisön toiminta ei saisi vähentää niiden kolmansien osapuolten vastuuta, jotka ovat ’saastuttaja maksaa’ -periaatteen mukaisesti ensisijaisesti vastuussa aiheuttamistaan vahingoista, eikä johtaa ennalta ehkäisevien toimien laiminlyömiseen jäsenvaltioiden tai yhteisön tasolla”;
11. kehottaa komissiota takaamaan helpon pääsyn asiaankuuluviin tietoihin esimerkiksi tilastovertailujen avulla ja jäsenvaltioita julkaisemaan kuluttajille, yhteisöille ja yrityksille tarkoitettuja selkeitä ja täsmällisiä tietoja luonnonkatastrofivakuutuksen hankkimista koskevan päätöksenteon tueksi; katsoo, että eri tapahtumien luokitteluihin perustuvien vakioformaattien käyttö voisi olla hyödyllistä;

12. muistuttaa, että luonnonkatastrofit vaikuttavat sekä kotitalouksiin että liike-elämään, ja kannustaa vakuutusyhtiöitä ottamaan riskiperusteisen hinnoittelun keskeiseksi menettelytavaksi katastrofeja koskevien vakuutusten yhteydessä; kehottaa jäsenvaltioita ehdottamaan kannustimia, jotta kansalaisia rohkaistaisiin suojelemaan itseään ja vakuuttamaan omaisuutensa vahinkojen varalta, sekä kannustimia, jotka vastaavat vakuutustarpeisiin esimerkiksi kaivos-, kaasu-, kemian- tai ydinalan yritysten ympäristövastuiden suhteen;
13. kannustaa vakuutusyhtiöitä selkeyttämään sopimuksiaan kuluttajia varten ja antamaan tietoja käytettävissä olevista vaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista vakuutusten hintoihin kuluttajien riittävien valintamahdollisuuksien varmistamiseksi; pyytää vakuutusyhtiöitä antamaan asiakkaille ja mahdollisille asiakkaille selkeitä ja ymmärrettäviä tietoja;
14. ymmärtää, että kuluttajien on oltava selvillä siitä, millainen vakuutussuoja heillä on ja miten se toimisi, kun riskit toteutuvat; huomauttaa, että kuluttajien on oltava täysin tietoisia kaikista ehdoista, mukaan lukien peruutus- ja valitusmenettelyitä koskevat menettelytavat ja määräajat, vakuutustuotteita ostaessaan ja ennen sopimuksen allekirjoittamista; katsoo, että riskiperusteisen hinnoittelun olisi oltava vakuutusturvan saatavuuden kannalta keskeistä; katsoo, että kuluttajien suojelemisen on oltava unionin ja jäsenvaltioiden asia;

Vapaaehtoinen vakuutus

15. muistuttaa, että valtio tai alueviranomaiset kantavat viime kädessä suuren osan vahinkojen aiheuttamasta välillisestä tai suorasta kustannusrasitteesta, olivatpa ne luonnon tai ihmisen toiminnan aiheuttamia, ja ehdottaa, että jäsenvaltioiden ja alueviranomaisten olisi tunnustettava riskien ennalta ehkäisemisen merkitys ja tehtävä siitä investointistrategiansa kulmakivi, koska on paljon tehokkaampaa minimoida katastrofien seurauksia kuin vain myöntää vakuutus ja korjata vahinkoja jälkeenpäin;
16. tähdentää, että moraalikadon riski on olemassa silloin, jos kansalaiset olettavat, että heidän hallituksensa käyttää kansallisia budjettivaroja heidän tappioidensa kattamiseen; arvostelee siksi toimia, joilla kansalaisia tai yhteisöjä voidaan pyrkiä estämään ryhtymästä toimiin itsensä suojelemiseksi; on sitä mieltä, että kansalaisten olisi kannettava osansa vastuusta eikä korvauksilla saisi kattaa kaikkia vahinkoja;
17. muistuttaa, että tällä alalla on säilytettävä henkilökohtainen vastuu, ja on perillä jäsenvaltioiden pyrkimyksistä yhdistää henkilökohtaisen vastuun korostaminen valtion toimiin;
18. toteaa, että alan markkinoilla ei ole sellaista vääristymää, joka antaisi perusteen Euroopan tason väliintulolle, eikä katso, että mikään patenttiratkaisu olisi toteuttamiskelpoinen tässä asiassa; muistuttaa, että räätälöidyt vakuutustuotteet riippuvat monista asioista, kuten riskityypeistä, riskien todennäköisestä määrästä ja laadusta, ehkäisemisen kulttuurista, valmiustilasta ja toimintavalmiudesta sekä jäsenvaltion ja alueviranomaisten riskien valvonnan ja niihin valmistautumisen suhteen omaksumasta linjasta;
19. katsoo, että joustavat luonnonkatastrofivakuutusmarkkinat antavat vakuutusyrityksille mahdollisuuden sopeuttaa tuotteitaan erilaisiin oloihin; katsoo, että muu kuin pakkoon

perustuva kehys on paras tapa kehittää tuotteita, jotka vastaavat tietyn maantieteellisen alueen luonnollisia riskejä;

20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden parlamenteille.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	17.12.2013
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 44 –: 0 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Marino Baldini, Burkhard Balz, Elena Băsescu, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Elisa Ferreira, Ildikó Gáll-Pelcz, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Syed Kamall, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Ivana Maletić, Arlene McCarthy, Marlene Mizzi, Ivari Padar, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Kay Swinburne, Sampo Terho, Marianne Thyssen, Ramon Tremosa i Balcells, Corien Wortmann-Kool, Pablo Zalba Bidegain
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Fabrizio Bertot, Zdravka Bušić, Herbert Dorfmann, Bas Eickhout, Vicky Ford, Krišjānis Kariņš
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (187 art. 2 kohta)	Wim van de Camp